
**Llei 87/2010,
del 18 de novembre,
qualificada de modificació
de diferents textos en
l'àmbit penal en relació a
l'assistència lletrada**

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 18 de novembre del 2010 ha aprovat la següent:

lleí 87/2010, del 18 de novembre, qualificada de modificació de diferents textos en l'àmbit penal en relació a l'assistència lletrada

Exposició de motius

L'article 10.1 de la Constitució garanteix el dret a un procés degut i a un judici just i equitable.

D'igual manera, l'article 3.4 de la Constitució estableix que els tractats i acords institucionals s'integren en l'ordenament jurídic a partir de la seva publicació i no poden ser modificats o denegats per les lleis.

És en aquest marc constitucional que Andorra va signar i ratificar el Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals del Consell d'Europa, que, en conseqüència, forma part de l'ordenament jurídic andorrà, tot i que, com té declarat el Tribunal Constitucional en la seva sentència del 25 de maig del 2007, el Conveni "...no és una norma constitucional".

En els darrers dos anys, el Tribunal Europeu dels Drets Humans s'ha pronunciat reiteradament -en les resolucions del 27 de novembre del 2008, 13 d'octubre del 2009, 19 de novembre del 2009 i 8 de desembre del 2009, entre altres- en el sentit de considerar que la condemna d'un processat sobre la base de confessions obtingudes per la Policia en absència d'un advocat comporta una violació del paràgraf 3 de l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

El mateix Tribunal europeu ha jutjat (sentència Dayanan c/Turquia del 13 d'octubre del 2009) que el fet que un detingut no pugui tenir assistència lletrada des de l'inici de la detenció comporta

una violació del dret a un judici just i equitable.

El Tribunal europeu ha afirmat que "l'equitat del procediment requereix que l'acusat pugui obtenir tota l'àmplia gamma d'intervencions que són substancials als consells..." dels advocats des del primer minut de l'interrogatori policial.

Alhora, el Tribunal europeu va remarcar, el 8 de desembre del 2009, que la renúncia del dret de rebre l'assistència lletrada ha de ser formulada de manera inequívoca en la mesura que la impossibilitat de rebre l'assistència d'un advocat des de l'inici de l'interrogatori policial comporta un dany irremeiable als drets de la defensa.

El Tribunal Constitucional, en la seva sentència del 7 de setembre del 2010 (causa 2010-1, 2, 3 i 4-PI), ha jutjat unes accions incidentals d'inconstitucionalitat interposades pel Tribunal de Corts el 31 de març del 2010 que plantejaven la qüestió de si els articles 24 i 25.1 del Codi de procediment penal, que restringien l'assistència lletrada a partir de les primeres vint-i-quatre hores de la detenció, eren conformes a la Constitució i al Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

La decisió del Tribunal Constitucional ha estat declarar contraris a la Constitució -i, per tant, nuls- els incisos de l'apartat d) de l'article 24 i de l'article 25.1 del Codi de procediment penal que establien un període de 24 hores durant el qual el detingut podia ser interrogat sense assistència lletrada.

D'acord amb l'article 58.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional la sentència del 7 de setembre del 2010 ha tingut efectes des de la data de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

En conseqüència, la Policia, en col·laboració amb el Col·legi d'Advocats i la Fiscalia, ja ha establert els procediments escaients per fer possible des del primer dia d'aplicació de la sentència, l'accés dels detinguts a l'assistència lletrada des del primer moment de l'interrogatori policial.

La present Llei s'orienta, així, a modificar el redactat de les disposicions del

Codi de procediment penal declarades nul·les pel Tribunal Constitucional i a permetre en conseqüència l'accés immediat de la persona detinguda a un advocat, si així ho demana.

Es considera, així, en la línia traçada pel Tribunal europeu dels Drets de l'home, que és primordial per als drets de la defensa que un detingut tingui accés a un lletrat durant la fase inicial dels interrogatoris de la Policia.

Per assegurar el respecte al dret constitucional d'un judici equitable, la discussió de l'afer, l'organització de la defensa, la preparació dels interrogatoris, el suport a l'acusat desvalgut i el control de les condicions de la seva detenció són elements fonamentals de la defensa que l'advocat ha de poder exercir lliurement.

La Llei estableix també, en el seu article 3, la modificació de l'article 425 del Codi penal amb la finalitat de reforçar la confidencialitat de les actuacions policials en curs i evitar que es puguin posar en perill o malmetre investigacions que se segueixin en relació a altres presumptes implicats que encara no hagin estat detinguts.

Aquesta disposició s'adreça, així, a conciliar dos objectius: el respecte dels drets de la defensa i la protecció de l'ordre públic, i la recerca per part del servei de Policia dels que infringeixen la llei, com sigui que l'un i l'altre són part integrant dels principis constitucionals.

L'ordre públic i el respecte de la legalitat s'han de preservar al mateix temps que el respecte al ciutadà i el seu dret a la defensa davant d'una acusació.

D'altra banda, l'absència de l'advocat des del primer interrogatori d'un detingut podia malmetre indirectament i injustament la imatge del servei de Policia en l'opinió pública.

En donar al detingut la possibilitat immediata de defensar els seus drets mitjançant la presència, des de l'inici de l'interrogatori, d'un advocat, la present Llei s'adreça en conseqüència a garantir la seguretat jurídica del procediment penal i a permetre a la Policia d'exercir la seva missió constitucional en millors condicions.

En aquest sentit, la Llei modifica igualment l'article 15 de la Llei qualificada de jurisdicció de menors vigent, per tal de garantir l'assistència d'un advocat amb caràcter immediat al menor i al seu representat legal.

Finalment, la disposició final primera de la Llei encomana al Govern la modificació del Reglament d'Assistència lletrada amb Torn d'Ofici davant de l'Autoritat Judicial i el Servei de Policia de l'1 de març del 2000 per adaptar-lo a les noves disposicions legals.

Article 1.

Objecte de la Llei

La present Llei Qualificada té per objecte la modificació dels articles 24 i 25 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal de 10 de desembre de 1998; la modificació de l'apartat 1 de l'article 425 de la Llei 9/2005 de 21 de febrer qualificada de Codi penal; i de l'article 15 de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors de modificació parcial del Codi penal i de la Llei qualificada de la Justícia de 22 d'abril de 1999.

Article 2

Modificació de l'article 24 del Codi de procediment penal

Es modifica l'article 24 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal de data 10 de desembre de 1998, que queda redactat com segueix:

"Article 24

Tota persona sospitosa que presti declaració davant el Servei de Policia ha de ser informada, de manera que ho entengui, i de forma immediata, dels fets que se li imputen i de les raons que motiven la seva eventual privació de llibertat, així com els drets que té, especialment els següents:

- a) dret a no declarar.
- b) dret a no declarar contra si mateixa i a no confessar-se culpable.
- c) dret a llegir ella mateixa la declaració i de fer-hi afegir les modificacions o els aclariments que cregui necessaris.
- d) dret a designar advocat i a sol·licitar la seva presència a partir de la seva detenció, perquè assisteixi a les declaracions i intervingui en tot reconeixement

d'identitat de què sigui objecte a partir d'aquell moment. Si el detingut o pres no designa advocat, llevat de renúncia expressa, actua d'ofici l'advocat de guàrdia.

e) dret que es posi en coneixement d'un familiar o una persona que designi, el fet de la seva detenció i el lloc on es troba.

f) dret a ser assistit gratuïtament per un intèrpret quan es tracti d'un estranger que no comprengui o no parli la llengua nacional o una de les llengües dels Estats veïns.

g) dret a ser reconegut pel metge forense i, en el seu defecte, per un facultatiu.

En la declaració prestada davant la Policia s'ha de fer constar l'hora d'inici i acabament de la declaració. Els interrogatoris no poden durar més de quatre hores seguides, i entre un i altre hi ha d'haver un temps de descans d'almenys 1 hora.

El detingut té dret a gaudir d'un descans ininterromput d'almenys 8 hores per cada 24 hores de detenció.

En el cas que sigui necessari efectuar una prova d'alcoholèmia s'ha de notificar a la persona interessada el dret que té de sol·licitar una anàlisi de sang si no està d'acord amb el resultat obtingut mitjançant altres procediments.”.

Article 3. Modificació de l'article 25 del Codi de procediment penal

Es modifica l'article 25 del Codi de procediment penal, que queda redactat com segueix:

“Article 25

1. Per garantir el dret a l'assistència d'un advocat referit a l'apartat d) de l'article anterior, el Servei de Policia ha d'informar al detingut en el moment de la seva detenció que pot designar un advocat o demanar que se li designi d'ofici perquè l'assisteixi d'immediat. Els funcionaris sota la custòdia dels quals es troba el detingut o pres s'han d'abstenir de fer-li recomanació sobre l'elecció de l'advocat. Efectuada la designació, o sol·licitat l'advocat d'ofici, la Policia l'ha d'avisar seguidament. I ha d'informar-lo de la natura de la infracció objecte d'enquesta policial. L'advocat, a partir de la detenció, pot revisar les diligències

practicades, entrevistar-se privatament amb el detingut durant un període de trenta minuts i assistir a tots els interrogatoris, sol·licitant al funcionari de Policia que interrogui el detingut sobre els aspectes que sol·licita i fer constar en la mateixa declaració qualsevol manifestació que vulgui emetre. Si a comptar de la convocatòria, l'advocat no compareix en el termini de quaranta-cinc minuts, les declaracions poden iniciar-se sense la seva presència.

Tanmateix, en cas d'urgència i prèvia autorització judicial degudament motivada, les declaracions poden iniciar-se amb anterioritat al dit termini, encara que l'advocat convocat no hi sigui present.

2. En matèria de terrorisme, el Batlle competent, a instància del Servei de Policia, pot considerar mitjançant resolució motivada que l'advocat designat pel detingut pot causar perjudici a les investigacions en curs. En aquest supòsit, s'ha de sol·licitar d'immediat al Degà del Col·legi d'Advocats, la designació d'un altre advocat que n'assumeixi l'assistència.

3. Les declaracions efectuades en infracció de les prescripcions dels apartats precedents seran nul·les i sense cap efecte.

4. El Col·legi d'Advocats d'Andorra organitzarà un torn de permanència, a fi de fer front, en tot moment, a les obligacions derivades dels preceptes anteriors.”.

Article 4.

Modificació de l'article 425.1 del Codi penal

Es modifica l'apartat 1 de l'article 425 del Codi penal que queda redactat com segueix:

“Article 425

Revelació de secret

1. L'advocat o el procurador que reveli actuacions processals declarades secretes per l'autoritat judicial ha de ser castigat amb pena d'arrest i inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec fins a quatre anys.

Amb la mateixa pena serà castigat l'advocat que reveli, durant el termini de detenció policial del seu defensat, les actuacions policials que hagi conegut per raó de la seva assistència.”.

Article 5

Modificació de l'article 15 de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors de modificació parcial del Codi penal i de la Llei qualificada de la Justícia de 22 d'abril de 1999

Es modifica l'article 15 de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors de modificació parcial del Codi penal i de la Llei qualificada de la Justícia de 22 d'abril de 1999, que queda redactat tal com segueix:

“Article 15

Per garantir el dret a l'assistència d'un advocat referit a l'article anterior, el Servei de Policia ha d'informar immediatament al menor i al seu representant legal que pot designar advocat o demanar que se li designi d'ofici. L'advocat a qui s'ha comunicat la detenció ha d'acudir al Servei de Policia al més aviat millor i, en tot cas, dins el termini de quaranta-cinc minuts a comptar del moment de la comunicació. En cas d'absència d'advocat, no es poden dur a terme declaracions o altres actuacions en les quals sigui necessària la presència del menor. Llevat d'aquest extrem, la intervenció de l'advocat davant del Servei de Policia es regeix per les disposicions dels articles 24 i 25 del Codi de procediment penal.”

Disposició final primera

S'encomana al Govern la modificació del Reglament d'Assistència lletrada amb Torn d'Ofici davant de l'Autoritat Judicial i el Servei de Policia de l'1 de març del 2000 per adaptar-lo a les noves disposicions legals.

Disposició final segona

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 18 de novembre del 2010

Josep Dallerès Codina
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell

Copríncep d'Andorra

Nicolas Sarkozy
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra